

107

Aralık 2014

İKV DEĞERLENDİRME NOTU

TÜRKİYE G-20 DÖNEM BAŞKANLIĞI'NI
DEVRALDI

Selen Akses, İKV Kıdemli Uzmanı

İKTİSADİ KALKINMA VAKFI

TÜRKİYE G-20 DÖNEM BAŞKANLIĞI'NI DEVRALDI

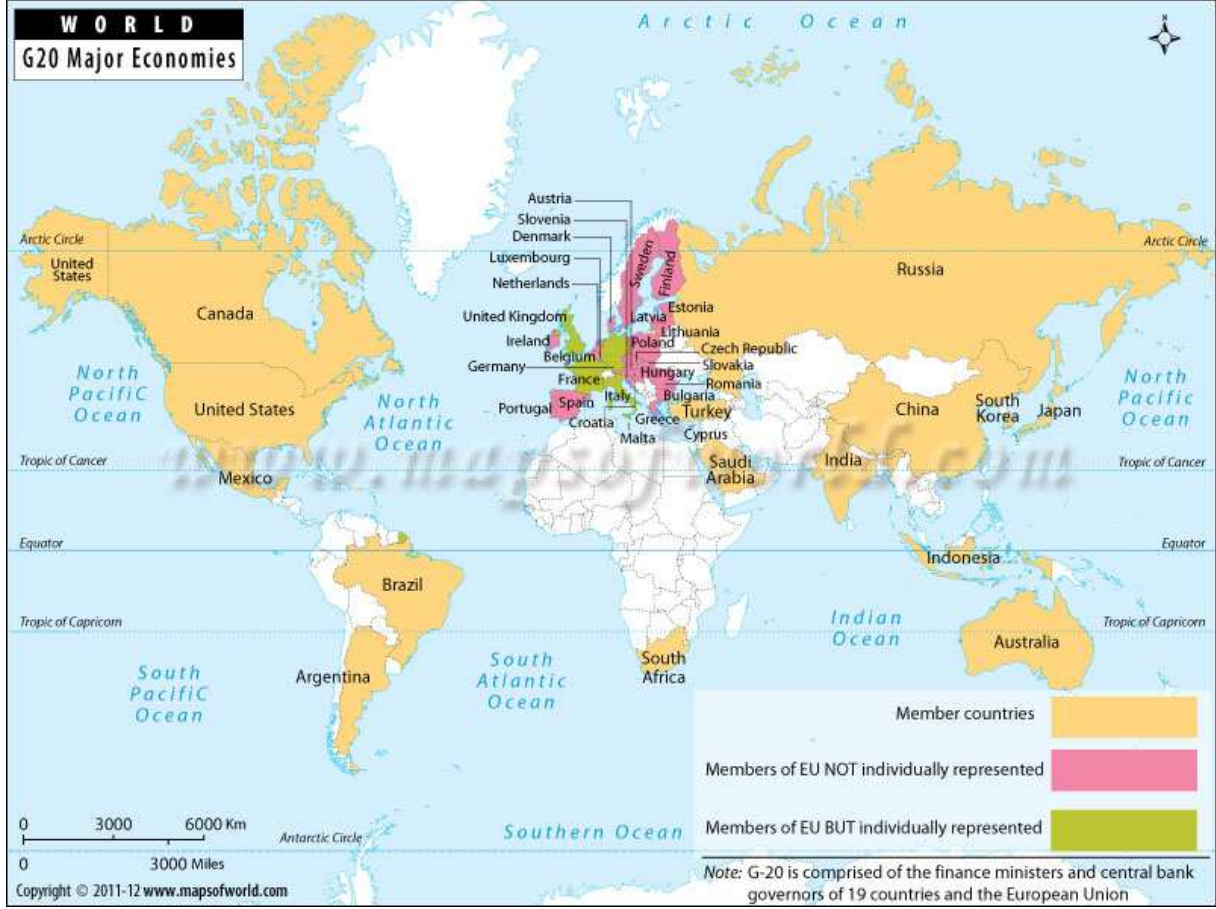

Türkiye G-20 Dönem Başkanlığı'nı bir yılığına 1 Aralık 2014 tarih itibariyle Avustralya'dan devraldı. Geçmiş G-20 Dönem Başkanlıklarının önceliklerini ve dünya gündeminde giderek önem kazanan konuları göz önünde bulundurarak, Türkiye, G-20 Dönem Başkanlığı'nın önceliklerini "Küresel Toparlanmanın Güçlendirilmesi ve Potansiyelin Arttırılması", "Dayanıklılığın Arttırılması" ve "Sürdürülebilirliğin Desteklenmesi" olarak belirledi. G-20 Dönem Başkanlığı'nı üstlenmesi, Türkiye için uluslararası platformdaki ağırlığını arttırması ve özellikle gelişmekte olan ülkeleri temsil ederek bölgesel güç olarak konumunu güçlendirmesi için önemli bir fırsat niteliğini taşıyor.

Genel Tespitler:

- ❖ Türkiye hükümeti, bu Dönem Başkanlığı sırasında "Kapsayıcılık", "Uygulama" ve "Yatırım" konularına büyük önem vereceğini açıkladı.
- ❖ Türkiye'nin G-20 Dönem Başkanlığı için belirlediği üç öncelikler şunlardır: "Küresel Toparlanmanın Güçlendirilmesi ve Potansiyelin Arttırılması", "Dayanıklılığın Arttırılması" ve "Sürdürülebilirliğin Desteklenmesi".
- ❖ G-20 Dönem Başkanlığı sırasında, Türkiye, bugüne kadar G-20 nezdinde yeterince temsil edilmeyen gelişmekte olan ülkelerin özellikle düşük gelirli ülkelerin temsilcisi olmayı istiyor.
- ❖ Türkiye bu Dönem Başkanlığı sırasında KOBİ'lerin dünya ticaretine ve özellikle küresel değer zincirlerine entegrasyon süreçlerini desteklemeyi hedefliyor.

Harita: G-20 Üye Ülkeleri

Dünya çapında makroekonomik ve finansal istikrarın sağlanması amacıyla 1999 yılında bir istişare platformu olarak kurulan G-20, günümüzde dünya ekonomisinin yaklaşık yüzde 85'ine sahip olmanın yanında, dünya ticaretinin yaklaşık yüzde 75'ini gerçekleştiriyor. Küreselleşme sürecinin hızla ilerlemesi ve ülkelerin karşılıklı olarak birbirlerine bağımlılıklarının artmasıyla, G-20 aracılığı ile uluslararası ekonomik işbirliğinin sağlanmasının giderek önem kazandığı gözlemleniyor. Nitekim 2008 yılında ABD'de başlayan ve hızla tüm dünyaya yayılan küresel mali kriz sonrasında, G-20 üye ülkeleri için dünya ekonomisinin canlandırılması, istihdam imkânlarının artırılması ve küresel ekonomik dengesizliklere karşı el birliğiyle mücadele edilmesi ön plana çıkmış durumdadır. Böyle bir tablo karşısında, G-20 Dönem Başkanlığı'nın Türkiye gibi kriz sürecinde başarılı bir sınav veren bir ülke tarafından üstlenilmesi bu anlamda manidardır.

Nitekim, Türkiye'nin G-20 Dönem Başkanlığı boyunca daha kapsayıcı ve sağlam bir büyüme için ortak eylemlere yoğunlaşması bekleniliyor. Bu kapsamda, Türkiye hükümeti, bu Dönem Başkanlığı sırasında üç hususa büyük önem vereceğini açıkladı. Bunlar, "Kapsayıcılık", "Uygulama" ve "Yatırım"dır. Şöyle ki, "Kapsayıcılık" ilkesi altında, bir yandan ekonomik büyümeden toplumun tüm kesimleri tarafından faydalanılması, diğer yandan ise, düşük gelirli ülkelerin yaşadıkları zorluklara dikkat edilmesi öncelik

teşkil ediyor. “Uygulama” ilkesi altında, bu güne kadar G-20 liderler tarafından tasarlanan ve belirlenen politika çerçevelerinin hayata geçirilmesi isteniliyor. Son olarak, büyümenin itici gücü olarak değerlendirilen “yatırımların” teşvik edilmesi amaçlanıyor.

Türkiye ayrıca dönem başkanlığı için üç ana hattan oluşan önceliklerini belirledi. Bu öncelikler “Küresel Toparlanmanın Güçlendirilmesi ve Potansiyelin Arttırılması”, “Dayanıklılığın Arttırılması” ve “Sürdürülebilirliğin Desteklenmesi” olarak tanımlanırken, 2015 yılı boyunca yürütülecek çalışmaların makro politikalarda işbirliği, ticaret, enerji sürdürülebilirliği ve yolsuzlukla mücadele gibi 11 farklı alanlarda yoğunlaşılması öngörüldü (Şekil 1).

Şekil: Türkiye'nin G-20 Dönem Başkanlığı'nın “Kapsayıcı ve Sağlam Büyüme” için öngördüğü öncelik alanları:

Dayanıklılığın Arttırılması	Toparlanmanın Güçlendirilmesi ve Potansiyelin Arttırılması	Sürdürülebilirliğin Desteklenmesi
<ul style="list-style-type: none"> • Finansal Düzenlemeler • Uluslararası Finansal Mimari • Uluslararası Vergi • Yolsuzlukla Mücadele	<ul style="list-style-type: none"> • Makro Politikalarda İşbirliği • Yatırım • İstihdam • Ticaret	<ul style="list-style-type: none"> • Kalkınma • Enerji Sürdürülebilirliği • İklim Değişikliğinin Finansmanı

Dünya çapında ekonomik büyümeyi canlandırmak ve aynı zamanda güçlü, sürdürülebilir ve dengeli bir ekonomi büyüme eğilimi geliştirmek adına G-20 ülkeleri arasında makroekonomik politika işbirliğinin iyileştirilmesi Türkiye'nin G-20 Dönem Başkanlığı'ndaki öncelikleri arasında yer alıyor. Bunun yanı sıra, yatırım ortamını iyileştirerek altyapılara ve KOBİ'lere yönelik yatırımların teşvik edilmesine de büyük önem veriliyor. Bu kapsamda, daha etkin Kamu-Özel İşbirliklerini geliştirecek girişimlere destek verilmesi öngörüldü. Küresel mali kriz sonrasında meydana gelen ekonomik durgunluğu takiben, önceki dönem başkanlıklarında olduğu gibi, Türkiye için de, başta daha kaliteli iş imkânları olmak üzere istihdam yaratılması olgusu öncelikli gündem maddesi oluşturmaya devam ediyor. Bu başkanlık döneminde, Türkiye'nin en önemli görevlerinden birini de İstihdam Planlarının hayata geçirilmesi oluşturuyor. Bu Plan çerçevesinde, kadınların işgücüne katılımlarının iyileştirme ve gençler arasındaki işsizliğin azaltılması hedefleri ön planda tutuluyor. Dış ticaretin ekonomik büyümeye sağladığı katkıları göz önünde tutan G-20 liderlerinin korumacılığa karşı verdikleri taahhütler ışığında, Türkiye, çok taraflı ticaret sisteme yönelik çabaları da dönem başkanlığı boyunca desteklemeye devam edeceğini açıkladı. Türkiye'nin ayrıca, gelişmekte olan ülkelerin KOBİ'lerinin küresel değer zincirlerine daha kolay entegrasyon sağlayabilecekleri imkânları değerlendirmesi hususuna önem vereceği anlaşılıyor.

Uluslararası ekonomik sistemin dayanıklılığını arttırmaya yönelik olarak Türkiye'nin bu dönem başkanlığı sırasında önemli adımlar atması bekleniyor. Bu kapsamda, özellikle yeni finansal düzenleyici çerçevenin hayata geçirilmesi, daha adil ve daha kapsayıcı bir uluslararası vergi sistemine yumuşak bir geçiş sağlanması ve daha etkin uluslararası finansal çerçeveyi oluşturarak IMF reform sürecinin tamamlanması (özellikle IMF gözetim güçlendirilmesi) hedefleniyor. Tüm bunların yanı sıra, Türkiye'nin ayrıca yolsuzlukla mücadele edilmesine de büyük önem verileceği belirtildi. Bu bağlamda, 2015-2016 Yolsuzlukla Mücadele Eylem Planı'nın etkin bir şekilde uygulanmasını sağlayarak ve kamu-özel sektör ilişkilerinde şeffaflığı arttırarak, yolsuzlukla daha iyi mücadele edilmesi planlanıyor. Bu önlemlerin alınmasıyla, sadece uluslararası ekonomik sistemin gelecekteki olası krizlere karşı dayanıklılığının arttırması hedeflenmeyip, aynı zamanda daha adil ve eşit koşullarda işleyen bir rekabet ortamının sağlanması isteniliyor.

Türkiye, G-20 Dönem Başkanlığı sırasında sürdürülebilirliğin desteklemek adına kalkınma, sürdürülebilir enerji ve iklim değişikliği gündemlerini öne çıkarmış bulunuyor. Nitekim Eylül 2015'te düzenlenecek BM Zirvesi'nde 2015 Sonrası Kalkınma Gündemi'nin kabul edilmesi söz konusu olduğu için, Türkiye'nin G-20 Dönem Başkanlığı'nda kalkınma önemli bir gündem maddesi teşkil ediyor. Ayrıca G-20 Dönem Başkanlığı sırasında, Türkiye, bugüne kadar G-20 nezdinde yeterince temsil edilmeyen gelişmekte olan ülkelerin özellikle düşük gelirli ülkelerin temsilcisi olmak gibi bir misyon benimsedi. Buna göre, Türkiye'nin, başkanlık döneminde, söz konusu ülkelerin ihtiyaçlarına ve maddi konularına öncelik tanınması bekleniyor. Bu bağlamda, Türkiye'nin G-20 Dönem Başkanlığı öncelikleri arasında gelişmekte olan ve düşük gelirli ülkelerin dünya ekonomisine entegrasyonlarını sağlamamın ön planda olduğu anlaşılıyor. Bu kapsamda da, örneğin gelişmekte olan ülkelere gıda güvenliğinin sağlanması konularına büyük önem veriliyor. Şöyle ki, Türkiye, Gıda Güvenliği ve Beslenme Çerçevesini uygulayacak ilk G-20 Dönem Başkanı konumunda. Tüm bunların yanı sıra, özel sektörde kalkınmadaki rolünü ve katkılarını artırılması hususuna da önem verilecek.

Enerji sürdürülebilirliği konusuna ilişkin olarak ise, Türkiye'nin G-20 Dönem Başkanlığı süresince enerji kaynaklarına erişime ve enerjiye yönelik yatırımlara odaklanması öngörüldü. Bu dönemde, özellikle yenilenebilir enerjilere yönelik yatırımların teşvik etme yolları değerlendirilecek. Ayrıca enerji şeffaflığının arttırılması için de önlemlerin alınması söz konusu. Aralık 2015'te düzenlenecek BM İklim Değişikliği Konferansı'nda iklim değişikliği alanında uluslararası bir anlaşmaya varılması bekleniliyor; bu nedenle Türkiye'nin G-20 Dönem Başkanlığı'nda iklim değişikliği konusu da önemli bir öncelik teşkil ediyor.

Türkiye'nin G-20 Dönem Başkanlığı'nın öncelikleri arasında kalkınma, enerji, iklim değişikliği, yatırım, istihdam, ticaret, uluslararası ekonomik sistem (özellikle finansal ve vergi) gibi alanlar ön planda tutulurken, geçtiğimiz son yıllarda tüm dünya çapında önem kazanan bilgi ekonomisine yönelik girişimlerin öngörülmemiş olması da dikkat çekiyor. Bu dönem başkanlığı çerçevesinde yapılacak çalışmalar kapsamında bu hususa da değinilmesi büyük önem taşıyor¹. Örnek vermek gerekirse, daha kaliteli istihdam

---

¹ Yusuf Işık, "G-20 ve Türkiye'nin Yaklaşan Dönem Başkanlığı Perspektifi", *Bilge Strateji*, Cilt 6, Sayı 11, Güz 2014.

imkânlarını yaratma hedefi kapsamında, dijital becerilerin geliştirilmesi konusuna gerekli ağırlığın verilmesi hususu önemsenecek bir gündem teşkil etmektedir.

Geçtiğimiz son birkaç yıl içinde, uluslararası ekonomik arenada gelişmiş ekonomiler ve çok uluslu firmalar ön planda iken, gelişmekte olan ülkelerin ve KOBİ'lerin de giderek önemli bir rol oynamaya başladıkları anlaşılıyor. Bunun bilincinde olan Türkiye de, G-20 Dönem Başkanlığı'nda sırasında KOBİ'lerin dünya ticaretine ve özellikle küresel değer zincirlerine entegrasyon süreçlerini desteklemeği arzu ediyor. Bu Dönem Başkanlığı, G-20 nezdinde Türkiye'nin en az gelişmiş ülkelerin sesi olmaya da çalışarak bu bölgeler ile gelişmiş ülkeler arasında stratejik bir köprü rolünü üstlenmek için önemli bir fırsat oluşturuyor. Buna göre, Afrika ve Orta Doğu'nun büyük bir kısmının G-20'nin etki alanının dışında kaldığı göz önünde tutulduğunda², bu bölge ülkelerinin sürece daha fazla dâhil olmalarını sağlayabilmek, Türkiye açısından çok önemli prestij yaratmak için bir vesile teşkil edecektir.

B-20, T-20, L-20, C-20 ve Y-20

Sivil toplumunun görüşlerine de büyük önem verilen G-20 çalışmaları kapsamında, üye ülkelerin özel sektörleri için B-20, işçi sendikaları için L-20, düşünce kuruluşları için T-20, sivil toplum kuruluşları için C-20, gençlik girişimleri için de Y-20 grupları oluşturulmuştur. Ayrıca Türkiye'nin G20 Dönem Başkanlığı çerçevesinde, iş kadınlarına yönelik olarak W-20 başlıklı yeni bir grup oluşturulması hedeflenmektedir.

B-20, güçlü, sürdürülebilir ve dengeli büyümenin ana itici güç olarak özel sektörün rolünü yansıtmak için üye ülkelerin iş liderlerini bir araya getirmektedir. Türkiye'nin G-20 Dönem Başkanlığı boyunca, iş dünyasını temsil etmek adına B-20 Türkiye Yürütme Kurulu Başkanlığı'na TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu seçilmiştir. 15 Aralık 2014 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirilen B-20 Türkiye Başlangıç Toplantısı'nda, uluslararası arenada KOBİ'lerin karşılaştıkları sorunları daha iyi ele alabilmek için "Küresel KOBİ Platformu" adlı bir yapının oluşturulması öngörülmektedir. Ayrıca B-20 kapsamında, ticaret, altyapı ve yatırımlar, büyümenin finansmanı, istihdam ve yolsuzlukla mücadele alanında çalışmalar sürdürülecektir. Tüm bunların yanı sıra, Türkiye'nin G-20 Dönem Başkanlığı'nda, Türk şirketlerinin yöneticilerinden oluşacak 100 kişilik bir "İş Liderleri Forumu"nun kurulması da amaçlanmaktadır.

T-20 ise küresel düşünce kuruluşlarının ve uzmanların G-20 gündeminde yer alan konuları daha kapsayıcı bir şekilde irdelemek ve G-20'nin daha somut ve sürdürülebilir politikalar üretmesine yardımcı olacak bir düşünce platformudur. Türkiye'nin G-20 2015 dönem başkanlığında T-20 çalışmalarını yürütmek görevi TEPAV'a verilmiştir.

L-20, işçi kesiminin haklarının G-20 düzeyinde temsil ederek, G-20 liderlerine politika önerileri sunma imkânını sağlayan bir platformdur. Türkiye'nin G-20 Dönem Başkanlığı boyunca, L-20 Yürütme Kurulu'nun başkanlığı Türk-İş tarafından üstlenilmektedir.

C-20, G-20 gündemine ilişkin sivil toplum örgütlerinin katkıda bulunmaları ve görüşlerini paylaşmaları amacıyla kurulmuş bir platformdur. Y-20 ise gençlerin sorunlarını ele almak üzere oluşturulmuştur bir platformdur.

² Sarp Kalkan ve Gizem Şimer İlseven, "G20 dönem başkanı olarak Türkiye'nin getirisi", *Perspectives, Heinrich Böll Stiftung*, Sayı 9, Temmuz 2014.